

Huvudman

Stiftelsen Martinskolan Söders waldorfskola
Organisationsnummer: 802007-2644
Jonas.wihlstrand@martinskolan.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Lilla Martinskolan i Stockholms kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Martinskolan Söders waldorfskola att senast den 4 mars 2024 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd och åtgärdsprogram, garanterad undervisningstid samt frånvaro. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Stiftelsen Martinskolan Söders waldorfskola inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslut om föreläggande gäller omedelbart och får inte överklagas (26 kap. 10 § och 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar av ärendet som handlar om åtgärder vid kränkande behandling.

Stiftelsen Martinskolan Söders waldorfskola ska vidta följande åtgärder

Garanterad undervisningstid

1. Se till att varje elev mottagen i anpassad skola och som läser integrerat får sin garanterade undervisningstid i de ämnen och i den omfattning som anges i timplanen. Huvudmannen ska senast den **4 mars 2024** inkomma

med en reviderad timplan alternativt att huvudmannen redovisar de beslut om undantag som fattats från bestämmelserna om undervisningstid. (7 kap. 9 § 2 st. skollagen, 11 kap. 6-7 § skollagen och bilaga 2 skolförordningen).

Utredning av särskilt stöd och åtgärdsprogram

1. Se till att ett åtgärdsprogram upprättas för varje elev. Huvudmannen ska redovisa för hur många åtgärdsprogram som upprättas under perioden 29 november 2023 och 26 februari 2024 (3 kap. 7 § 4 st. skollagen).
2. Se till att rektorn fattar beslut om stöd särskild undervisningsgrupp alternativt enskild undervisning för de elever som ges det stödet. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med en utvärdering av elevs¹ åtgärdsprogram (3 kap 11 § skollagen).

Frånvaro

1. Se till att rektor startar en frånvaroutredning i de fall en elev, enligt rektors bedömning, har upprepade eller längre frånvaro, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro. Rektorn ska dokumentera hur många elever som har haft sådan frånvaro under perioden den 29 november 2023 och 26 februari 2024. För respektive elev ska dokumenteras när utredning har startats. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning. (7 kap 19 a § skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:6358) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden hösten 2023 inlett en tillsyn av Lilla Martinskolan i Stockholms kommun. Lilla Martinskolan är en resursskola där det även finns elever som läser integrerat enligt den anpassade grundskolans läroplan.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Lilla Martinskolan följer gällande bestämmelser om garanterad undervisningstid, särskilt stöd, frånvaro, samt arbetet mot kränkande behandling.

¹ Enligt elevförteckning som upprättats i samband med protokollet avses elev 14

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektor samt lektionsobservationer mellan den 3 och 9 oktober 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram och plan mot kränkande behandling. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolans timplan. Av den framkommer att integrerade elever som läser enligt anpassad grundskolas läroplan har en total undervisningstid som överstiger den garanterade undervisningstiden på 6 890 timmar. Enligt skolans timplan har eleverna dock ett underskott av enskilda ämnen med totalt 1013 timmar. Dessa ämnen är hem- och konsumentkunskap, idrott-och hälsa, musik, samt slöjd. Rektorn uppger i intervju att han vet att elever som läser enligt den anpassade grundskolas läroplan inte erhåller alla de undervisningstimmar i vissa ämnen som den nationella timplanen föreskriver. Rektorn menar vidare att det är en utmaning för integrerade elever med tanke på den diskrepans som finns mellan timplanen för grundskola och den anpassade grundskolan. Vidare framkommer det under intervju med rektorn att ingen av de integrerade elever som läser enligt anpassad grundskolas läroplan har något beslut från rektor om att undanta enskilda elever från den nationella timplanens bestämmelser med hänsyn till undervisningens uppläggning.

Rättslig reglering

En elev i grundskolan kan få sin utbildning inom anpassad grundskola (integrerad elev), om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det. En elev i anpassad grundskola kan under samma förutsättningar få sin utbildning inom grundskolan eller sameskolan. För en elev som på detta sätt får sin utbildning inom en annan skolform gäller de bestämmelser som avser den ursprungliga skolformen. Rektorn för den skolenhet där eleven får sin

undervisning får dock besluta om de undantag från dessa bestämmelser som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning (7 kap. 9 § skollagen).

Undervisningen ska omfatta följande ämnen eller ämnesområden.

Ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- musik,
- naturorienterande ämnen,
- samhällsorienterande ämnen,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk, och
- teknik.

Ämnesområden:

- estetisk verksamhet,
- kommunikation,
- motorik,
- vardagsaktiviteter, och
- verklighetsuppfattning.

Utöver de ämnen och ämnesområden som anges i första stycket ska det som ämne finnas modersmål för de elever som ska erbjudas modersmålsundervisning.

Vidare ska det finnas skolans val (11 kap. 6 § skollagen).

Den totala undervisningstiden för varje elev som läser ämnen i anpassade grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. För en elev som läser ämnesområden ska den totala undervisningstiden dock vara minst 6 665 timmar. Regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan) (11 kap. 7 § skollagen och bilaga 2 skolförordningen, timplan för elever som läser ämnen anpassad grundskola).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med tillgodose skolans elever den garanterade undervisningstiden de har rätt till enligt gällande bestämmelser.

Av skolans timplan samt av rektorns uppgifter rektor framkommer att integrerade elever som läser enligt den anpassade grundskolans läroplan erhåller färre undervisningstimmar i ämnena hem-och konsumentkunskap, idrott- och hälsa, musik samt slöjd än vad de har rätt till enligt den nationella timplanen för den anpassade grundskolan.

Av utredningen framgår även att rektorn inte heller fattat några beslut för de aktuella eleverna om undantag från timplanens bestämmelser enligt 7 kap. 9 § skollagen.

Utredning av särskilt stöd och åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inskickat underlag samt intervju med elevhälsan och rektor framkommer att åtta elever inte har ett gällande åtgärdsprogram. En av eleverna är enligt rektor på väg att i närtid byta till annan skolenhet, vidare framkommer att en elev inte har något åtgärdsprogram då dennes utredning om särskilt stöd behöver göras om. Sex elever saknar ett gällande åtgärdsprogram eftersom rektorn vill avvakta pågående förfaranden vad gäller eventuellt mottagande i den anpassade grundskolan.

Av intervju samt skriftligt underlag från rektor framkommer att skolan ger en elev enskild undervisning under majoriteten av sin skoltid. Skolan har inte fattat något beslut om enskild undervisning.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Vid skolenheter där utbildningen är begränsad till att avse elever som är i behov av särskilt stöd (resursskolor) gäller i stället för första-tredje styckena att varje elev vid resursskolan ska ges särskilt stöd.

Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

Beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om

1. åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 §,
2. särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller enskilt enligt 3 kap. 11 §,
3. anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 §, eller
4. att gå om en årskurs enligt 7 kap. 11 c §.

Vid prövning av ett överklagande enligt första stycket 1 ska nämnden antingen fastställa eller upphäva det överklagade beslutet. Om det överklagade beslutet upphävs ska ärendet, om det behövs, visas åter till rektorn för ny prövning (28 kap. 16 § skollagen).

I förarbeten anges följande. När en elev börjar vid en resursskola har det således redan utretts att eleven är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder. Till följd av detta förtydligas i fjärde stycket att i stället för bestämmelserna i första–tredje styckena om bland annat utredning, gäller att varje elev vid en resursskola ska ges särskilt stöd. Det innebär att rektorn inte behöver utreda elevens behov av särskilt stöd utan vid upprättande av det åtgärdsprogram, som enligt 9 § ska upprättas för en elev som ska ges särskilt stöd, kan utgå från den utredning som gjordes vid placeringen eller mottagandet av eleven vid resursskolan. För vissa elever kan den generella anpassning som resursskolans miljö innebär vara tillräcklig. För andra elever kan stödåtgärder därutöver behövas. Av 9 § första stycket framgår att eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Att det är rektorn som beslutar åtgärdsprogrammet framgår av 9 § andra stycket första meningen. Att det finns begränsningar i rektorns allmänna befogenhet enligt 2 kap. 10 § andra stycket att överlåta sin beslutanderätt när det gäller åtgärdsprogram framgår av 9 § andra stycket andra meningen” (Prop. 2021/22:156, Resursskolor och tilläggsbelopp för särskilt stöd, sidan 125-126).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att starta utredning av särskilt stöd och upprätta åtgärdsprogram.

Av förarbete och skollagen framgår att elever som är mottagna i en resursskolaredan ska vara utredda för behov av särskilt stöd av mottagande huvudman och att varje elev ska ges särskilt stöd. Den elev som är i behov av särskilt stöd ska ha ett åtgärdsprogram, detta gäller för såväl elever som läser enligt grundskolans läroplan som den anpassade grundskolans läroplan. Utredningen visar att det finns elever på Lilla Martinskolan som inte utretts och saknar åtgärdsprogram.

Av utredningen framgår vidare att det på skolan finns en elev² som ges enskild undervisning under majoriteten av skoltiden utan att rektor fattat beslut om särskilt stöd i form av enskild undervisning.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av ingivet underlag avseende läsåret 2022/23 framgår det att fanns fem elever som rektorn bedömt hade upprepad eller längre frånvaro. Skolan har enligt rektorn inte utrett orsaker till deras frånvaro. Skolans rektor uppger vidare att han inte kunnat hitta några tidigare utredningar om orsaker till upprepad eller längre frånvaro för elever på Lilla Martinskolan.

Av intervjuer med elevhälsan och rektor framkommer att rektor bedömer att skolan innevarande läsår har en elev som har upprepad eller längre frånvaro.

Enligt rektorn har skolan inte startat någon egen utredning om orsaken till aktuell elevs frånvaro men att skolan lämnat uppgift om frånvaron till elevens hemkommun.

Rättslig reglering

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan.

Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap 19 a § skollagen).

² Enligt elevförteckning elev 14

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns bister i skyldigheten att starta en utredning då elev har upprepade eller längre frånvaro.

Av utredningen framkommer att skolan inte skyndsamt utreder elevers upprepade eller längre frånvaro. Skyldigheten att lämna uppgift till elevens hemkommun i enlighet med skollagen fråntar inte huvudmannen ansvaret att själva starta en utredning om en elev har upprepade eller längre frånvaro.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Stiftelsen Martinskolan Söders waldorfskola verksamhet vid Lilla Martinskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning och lärande, anmälan om utredning av särskilt stöd och åtgärdsprogram samt frånvaro. Det finns därför skäl att förelägga Stiftelsen Martinskolan Söders waldorfskola att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Åtgärder vid kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling för innevarande läsår. I planen finns bland annat en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas, eller genomföras under läsåret.

Elevhälsan och rektorn uppger i intervjuer att skolan arbetar med att utveckla arbetet mot kränkande behandling. Som exempel har de angett en ny medarbetarhandbok som beskriver hur medarbetare på skolan ska hantera olika uppkomna situationer av kränkande behandling. Av intervju med elever framkommer att personal direkt hanterar uppkomna situationer.

Under innevarande läsår har ingen anmälan om kränkande behandling gjorts enligt elevhälsan och rektor.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En

redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än skolans plan mot kränkande behandling uppfyller lagens krav samt att Stiftelsen Martinskolan Söders waldorfskola följt bestämmelsen om att anmäla, utreda och vidta åtgärder vid kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Tonny Johansson.

Utredaren Fredrik Aronsson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Luca Nesi medverkat.